

El mandat minvant de l'1 d'octubre

L'independentisme ha passat de considerar vinculant el resultat del referèndum a defensar la necessitat de tornar a exercir el dret a l'autodeterminació a les urnes

El Govern en ple, la nit del referèndum de l'1-O | Jordi Bedmar / Govern

"Ens hem guanyat el dret a tenir un estat independent". Són paraules de Carles Puigdemont la mateixa nit de l'1-O, quan va comparèixer a Palau acompanyat de tot el Govern (<https://www.naciodigital.cat/noticia/139636/puigdemont/encamina/declaracio/independencia>). El referèndum, eix central de l'acció de l'executiu la legislatura passada, era la votació indispensable per legitimar la declaració de la independència, segons constava en les lleis de desconnexió. El mandat dels electors -2,3 milions de persones, un 90% de les quals van optar pel sí- va derivar en la proclamació del 27-O, sense efectes jurídics. A partir d'aquí, el caràcter vinculant del referèndum ha anat minvant.

El judici celebrat al Tribunal Suprem ha servit per radiografiar la tardor del 2017, i bona part dels acusats van treure ferro al valor de la votació. Qui ho va expressar de manera més crua va ser Dolors Bassa, exconsellera de Treball, Afers Socials i Famílies, en la declaració del 20 de febrer davant Manuel Marchena (<https://www.naciodigital.cat/noticia/174005/bassa/afirma/govern/va/acatar/suspensio/referendum/se/suspen/llei/desistim>): "El referèndum mai va ser un acte conclouent, i menys per a la independència". Una afirmació que contrastava amb el que deia Puigdemont des de finals del 2016, ja amb la consulta damunt la taula.

En el missatge institucional de Cap d'Any del 30 de desembre del 2016 (<https://www.naciodigital.cat/noticia/122644/puigdemont/aplicara/sense/dilacions/ni/excuses/resultat/referendum/2017>), per exemple, Puigdemont assegurava que "el Govern i el Parlament

hauran d'aplicar sense dilacions ni excuses" el resultat del referèndum. Una visió que va reiterar el juliol del 2017, quan va fer canvis a l'executiu per alinear-ho definitivament amb l'1-O després dels dubtes exhibits en privat per consellers com Neus Munté, Jordi Baiget o Meritxell Ruiz. Passada la votació, l'estat major del procés es va debatre entre la declaració d'independència i les eleccions autonòmiques, germen del desenllaç abrupte del 27-O.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=YXCpQ4sEk9A>

Puigdemont va començar a posar al mapa el concepte de mediació -ho va fer després de la reunió del Govern de l'endemà del referèndum

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/139685/puigdemont/despres/referendum/aquest/moment/demana/mediacio>) - i va decidir suspendre la declaració d'independència per obrir una nova etapa de diàleg amb l'Estat, finalment fallida i culminada amb l'aplicació de l'article 155. L'empresonament de mig executiu i l'exili de la resta, sumats a la campanya electoral del 21-D, van provocar variacions en l'estratègia: ERC va iniciar el replegament cap a posicions menys maximalistes -tot i haver pressionat per declarar la independència- i JxCat insistia en la vigència del mandat de l'1-O.

La votació, però, ja havia perdut el caràcter vinculant promès per raons polítiques i administratives: no se n'havia aplicat el resultat en consonància amb les lleis de desconexió, i el Parlament havia acatat la dissolució ordenada per Mariano Rajoy. Amb el pas dels mesos, el referèndum acordat va anar tornant al centre del debat. Puigdemont, en ple debat sobre la seva investidura, va defensar des de Dinamarca una votació pactada i una "solució política i no penal" per a Catalunya (<https://www.naciodigital.cat/noticia/147110/puigdemont/reivindica/referendum/acordat/solucio/politica/no/penal/catalunya>). El setembre passat va teoritzar sobre el diàleg internacional que hauria de posar-se en marxa a través de les institucions europees en un llibre publicat pels volts del primer aniversari de l'1-O

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/163395/puigdemont/proposa/mediacio/internacional/liderada/donald/tusk>).

Autodeterminació sense resoldre

El president de la Generalitat, Quim Torra, va arribar a Palau convençut de la vigència de l'1-O, al qual sempre es refereix públicament com "el primer d'octubre". En tot cas, però, ha pressionat Pedro Sánchez per celebrar una consulta acordada. En la conferència del 4 de setembre de l'any passat al Teatre Nacional s'expressava en aquests termes

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/162190/torra/fia/proc/mobilitzacio/permanent>): "Tan sols un referèndum d'autodeterminació acordat, vinculant i reconegut internacionalment pot renovar aquell mandat". El govern del PSOE, com el del PP en el seu moment, ni tan sols ha volgut tractar la qüestió i s'ha desmarcat de tot diàleg amb l'independentisme que anés més enllà de les costures constitucionals, inclosa la polèmica del relator

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/181384/torra/reclama/sanchez/recuperar/figura/relator/reprendre/dialeg>).

ERC és qui més ha insistit en el retorn al referèndum, i Marta Rovira ha assenyalat que l'1-O no va tenir "prou legitimitat"

Les reiterades negatives de Sánchez no han desanimat ERC, que des del setembre del 2018 teoritza sobre la manera de fer "inevitable" el referèndum

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/163377/erc/aposta/referendum/verificable/crida/forçar/estat/negociar-lo>). "Cal que la societat catalana accepti els resultats, el veredict de les urnes, amb una

majoria interna inapel·lable, i no en clau de pensar per un vot més, sinó en una hegemonia social", va assegurar Pere Aragonès, vicepresident del Govern i nou coordinador nacional dels republicans, en un consell nacional el 22 de setembre de l'any passat. També hi va participar Marta Rovira, una de les dirigents que més va pressionar la tardor del 2017.

La secretària general d'ERC, exiliada a Suïssa, va assegurar fa només unes setmanes que l'1-O "no va tenir prou legitimitat". La violència policial contra el referèndum -el Govern va argumentar que 700.000 vots no es van poder comptabilitzar per aquesta circumstància-, els efectes de la repressió, els girs estratègics de l'independentisme institucional i la incapacitat -política i administrativa- per desplegar la República anunciada abans del referèndum han impedit que la votació, anunciada com a vinculant, tingués resultats palpables. Dos anys després, l'autodeterminació segueix irresolta (<https://www.naciodigital.cat/noticia/187122/torra/es/compromet/exercir/autodeterminacio/portes/sentencia>) .